

Hem parlat de recuperació

- El sistema financer internacional tendeix a estabilitzar-se, però el retorn del crèdit no serà fàcil

JORDI ALBERICH*

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 31.05.09

Al llarg dels tres últims dies s'ha celebrat la 25a reunió del Cercle d'Economia amb el títol Parlem de recuperació. En molt poques ocasions un títol pot haver resultat tan atractiu com en aquest cas. O tan significatiu de l'estat d'ànim col·lectiu. La crisi ens ha sorprès per la seva magnitud i per la vertiginosa velocitat amb què s'ha desenvolupat. La reunió de fa dos anys es va desenvolupar en un entorn d'eufòria econòmica; la de l'any passat, en un ambient d'incerteses i temors, i tots coneixem les circumstàncies actuals. Potser per això, el simple fet de parlar de recuperació resulta sorprenent.

La determinació del títol d'aquesta trobada no responia tant a la sensació que ja estem en una fase de recuperació, ni hi estem ni vindrà sola, com a la creença que disposem dels actius i comencen a donar-se les circumstàncies necessàries per entreveure'n l'inici. La qüestió és com disposar d'aquests actius per facilitar i encaminar la recuperació. La reunió va aportar alguns senyals.

1. El sistema financer internacional tendeix a l'estabilització. La situació límit viscuda la tardor passada s'ha superat. Les actuacions públiques, no

sempre coordinades, han estat decisives per a una estabilitat més gran dels mercats i per a la lenta recuperació de la seva funció tradicional.

2. S'inicia un període de reconsideració sobre quina globalització és possible i desitjable. El sistema ha d'ajustar-se a les característiques d'un mercat global en què trobem situacions tan sorprenents, i amenaçadores, com la d'entitats financeres amb un passiu tres vegades superior al PIB del país a les autoritats de les quals correspon regular-les. ¿Com podrà intervenir el Govern aquesta entitat en cas de crisi? I ens referim a països avançats de dimensions mitjanes. La crisi posa de manifest que moltes de les respostes hauran de ser adoptades, inevitablement, a nivell nacional i regional; en aquest cas, europeu.

3. Es necessita més Europa. La crisi exposa la necessitat d'un marc institucional més eficient, ja sigui per abordar de manera coordinada la crisi o per poder avançar en una política exterior o energètica comuna. Les pròximes eleccions europees, lluny de representar una gran oportunitat, emergeixen més aviat com una amenaça, conseqüència de la vocació local amb què es plantegen a la majoria de països.

4. La societat espanyola reclama un gran acord. Els agents econòmics i socials consideren necessari un ampli acord per fer front a la crisi i encaminar la recuperació. Només un canvi profund en les actituds polítiques, molt difícil d'entreveure, ho facilitaria. Això, juntament amb l'absència d'unes prioritats clares i compartides, pot endarrerir seriosament la recuperació.

5. El nostre model productiu és millorable, però això no significa que sigui menyspreable. Els últims 15 anys l'economia espanyola ha

protagonitzat un sorprenent procés de modernització. Els resultats s'observen en sectors d'alt valor afegit, pels quals s'ha d'apostar decididament. Però no s'ha de menysprear sectors tradicionals, com la construcció i el turisme, amb uns excessos que no poden amagar la seva importància.

6. El retorn del crèdit no és una tasca senzilla ni immediata. Determinats sectors empresarials, especialment les pimes, denuncien la dificultat que tenen per accedir al crèdit. Una situació que, segurament, prosseguirà durant aquest any. En sentit contrari, destaca el grau de solvència del sistema financer.

7. Hem de tornar a l'estabilitat macroeconòmica. Recórrer al deute per finançar les prestacions socials i la inversió pública resulta indispensable en les actuals circumstàncies. Però quan s'iniciï la recuperació cal retornar ràpidament a l'equilibri dels comptes de les diferents administracions.

8. S'avança en el camí previ de les reformes, ja que l'economia i la societat espanyoles han estat manifestant una significativa capacitat d'incorporar el canvi durant les últimes dècades. Per avançar en determinats processos de reforma, s'han d'abandonar posicions maximalistes i crear el consens social previ que les faciliti. Això s'està produint en determinats àmbits, com és el cas del mercat laboral.

EL CONJUNT de debats sembla confirmar la principal argumentació del Cercle d'Economia al convocar aquesta reunió: en aquest país, l'economia i la societat són francament millors del que pot deduir-se dels indicadors econòmics i de l'ensopit ànim col·lectiu. El profund esforç de

modernització de les últimes dècades ha fet de la nostra una societat molt més articulada i una economia molt més competitiva. I més ben preparada per encarrilar la recuperació, però el camí per assolir-la no serà ni senzill ni ràpid.

Però el que més convida a l'optimisme ha estat l'actitud dels participants en la reunió. La resposta tan nombrosa d'empresaris, acadèmics, polítics i mitjans de comunicació davant la convocatòria és una mostra de la voluntat col·lectiva de recuperar-nos. I el debat plural i obert, la recerca incessant d'iniciatives, és la confirmació que la nostra societat no vol acceptar passivament quedar relegada a un segon pla, després de l'intens esforç per situar-se entre les més avançades del món.

La pròxima reunió, el 2010, ens indicarà si les sensacions amb què abandonem Sitges hauran estat les encertades.

*Director general del Cercle d'Economia